

## Regelbunden tillsyn 2013

## **1 Regelbunden tillsyn 2013**

Under 2013 besökte Skolinspektionen cirka 1300 skolor och 58 kommunala huvudmän. Brister i särskilt stöd är vanligast både i grund- och gymnasieskolan. På huvudmannanivå är brister i uppföljning och utveckling av undervisningen vanligast. Det visar statistiken över brister som Skolinspektionen påpekade under den regelbundna tillsynen 2013.

### **Beslut om föreläggande med vite i 22 fall**

När Skolinspektionen ser brister på en skola eller hos en huvudman leder det vanligtvis till att de får ett föreläggande. Föreläggandet kan också förenas med vite. Under 2013 fattade Skolinspektionen 22 beslut om föreläggande med vite. Av dessa gällde 9 stycken brister hos gymnasieskolor och 8 stycken grundskolor. 5 beslut om föreläggande med vite gällde brister hos huvudman. Storleken på vitena varierar mellan 200 000 och 1 000 000 kronor. I flera ärenden har bristerna rättats till, utan att ärendet gått vidare och prövats i domstol.

### **Statistiken i korthet**

- Inom ramen för den regelbundna tillsynen 2013 fattade Skolinspektionen 1 032 skolbeslut för grundskolor (inklusive grundsärskolor och grundskolor med fritidshem) och 229 skolbeslut för gymnasieskolor (inklusive gymnasiesärskolor). Varje skola får ett beslut.
- Skolinspektionen fattade beslut för 58 kommunala huvudmän. Dessutom fattade Skolinspektionen 57 beslut inom förskola, 28 beslut inom fritidshem och 48 beslut inom vuxenutbildning. För

dessa fattar Skolinspektionen ett beslut för huvudmannens hela verksamhet och inte för de enskilda enheterna.

- 195 grundskolor fick inga påpekanden alls. 127 av dem granskades genom den mindre omfattande tillsynsformen bastillsyn. 26 gymnasieskolor fick inga påpekanden alls. 18 av dem granskades genom bastillsyn.

## **2 Brister i särskilt stöd är den vanligaste kritiken**

Brister i särskilt stöd är den vanligaste grunden för kritik, både för grundskolor och gymnasieskolor som fått tillsyn under 2013. Annan vanligt förekommande kritik är precis som tidigare år, brister i trygghet och studiero, pedagogiskt ledarskap, bedömning och betygssättning och elevinflytande.

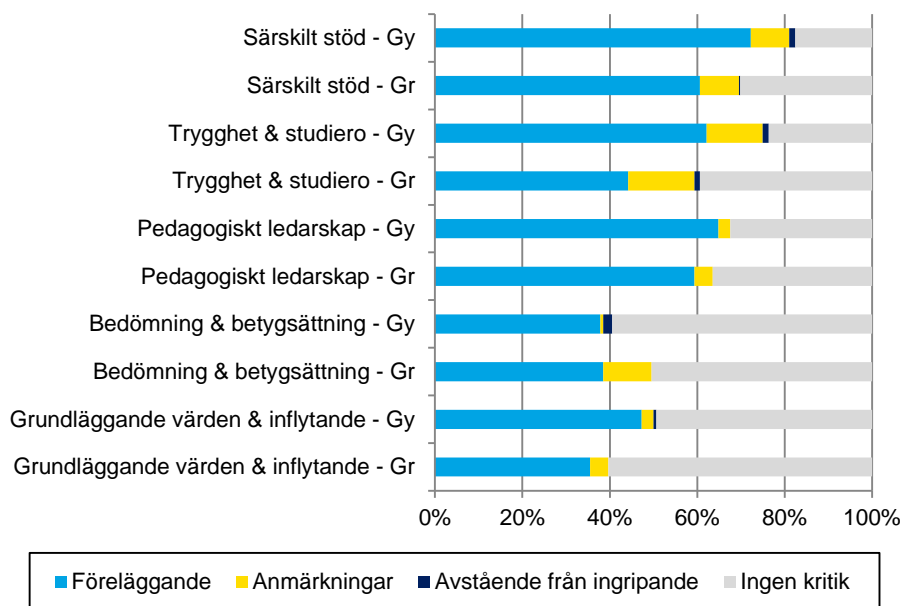
### **Bas och breddad – två typer av regelbunden tillsyn**

Skolinspektionen har två typer av regelbunden tillsyn, bas som är mindre omfattande och breddad. Inför inspektionen görs en risk- och väsentlighetsanalys som avgör vilken tillsyn som ska göras. De flesta skolor, cirka 70 procent, får en breddad tillsyn. Under sommaren 2013 började Skolinspektionen tillämpa denna mer differentierade regelbundna tillsynen, i syfte att mer resurser läggs på skolor som är i större behov av det.

När en bastillsyn görs tittar inspektörerna på färre områden i jämförelse med ett breddat besök. Statistikuppgifter om bastillsyn från och med sommaren 2013 innehåller färre bedömningsområden och presenteras därför separat. Från och med sommaren 2013 har 134 grundskolor och 26 gymnasieskolor fått bastillsyn.

*Andel skolor utifrån typ av kritik för vanliga brister, regelbunden tillsyn, Skolinspektionen 2013.*

*Statistik för bastillsyn ht 2013 ingår ej i diagrammet nedan.*



### **Särskilt stöd en brist i de flesta skolor**

7 av 10 grundskolor och 8 av 10 gymnasieskolor lever inte upp till skollagens krav om särskilt stöd. När det befaras att en elev inte kommer att nå kunskapskraven eller uppvisar andra svårigheter ska behovet skyndsamt utredas och beslut om åtgärdsprogram fattas. Oftast gäller kritiken att det i åtgärdsprogrammet inte står angivet vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt följas upp och utvärderas. Det kan också handla om att skolorna inte i tillräcklig grad tillgodoser studiehandledning på elevens modersmål. Bland grundskolorna i bastillsynen får 1 av 20 kritik för brister i arbetet med särskilt stöd.

### **Trygghet och studiero vanligt bristområde**

Många av skolenheterna brister även när det gäller arbetet med elevernas trygghet och studiero. Det handlar främst om att skolan saknar en plan mot kränkande behandling som utgår från de faktiska problemen, vilket gör det svårt för dem att arbeta framgångsrikt. Nära 6 av 10 grundskolor bedriver inte i tillräcklig grad ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Av gymnasieskolorna är motsvarande andel något större där 7 av 10 får kritik. I bastillsynen är brister i trygghet och studiero inte alls lika vanligt förekommande, endast 2 av totalt 134 grundskolor får kritik.

### **Pedagogiskt ledarskap brister avseende kvalitetsarbete**

Inom området pedagogiskt ledarskap bedöms bland annat skolenheternas systematiska kvalitetsarbete. 6 av 10 grundskolor och drygt lika många gymnasieskolor brister på detta område. Brister i det pedagogiska ledarskapet är den vanligaste grunden för kritik bland grundskolor som fått bastillsyn, av dem har totalt 20 av 134 brister. Ofta gäller kritiken att rektorn inte ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Det kan också röra sig om att kvalitetsarbetet inte är dokumenterat.

### **Inte alltid likvärdig bedömning och betygssättning**

Ungefär hälften av alla grundskolor och något färre gymnasieskolor, ungefär 4 av 10, brister när det gäller bedömning och betygssättning. Ofta gäller kritiken att skolorna inte alltid ser till att bedömningarna av elevernas kunskaper sker på ett likvärdigt sätt eller i enlighet med de krav som finns. Många grundskolor kritiserar också för att den individuella utvecklingsplanen inte lever upp till kraven. Den ska bland annat innehålla vilka insatser som behövs för att eleven

ska nå kunskapskraven och utvecklas så långt som möjligt, vilket inte alltid är fallet. Området bedöms inte vid bastillsyn varför jämförelser inte kan göras.

### **Inte aktivt elevinflytande på alla skolor**

I den regelbundna tillsynen framkommer det att många av de granskade skolorna brister när det gäller grundläggande värden och inflytande. I stort sett alltid gäller kritiken att eleverna inte har ett aktivt inflytande över utbildningen. Drygt var tredje grundskola och hälften av gymnasieskolorna brister vad gäller detta. Området bedöms inte vid bastillsyn varför jämförelser inte kan göras.

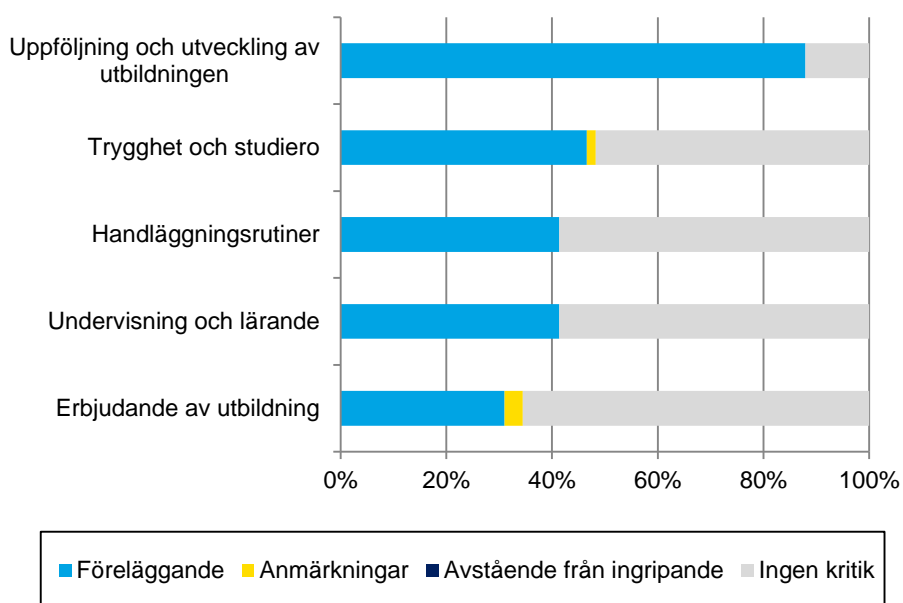
### **Olika typer av kritik**

De flesta skolorna som granskats under 2013 har fått kritik på något område. När Skolinspektionen uppmärksammar brister på en skola leder det nästan alltid till ett föreläggande. Föreläggande kan också förenas med vite, vilket skedde för 17 skolor under 2013. Om bristen är mindre allvarlig kan skolan istället tilldelas en anmärkning. Det är relativt få brister som lett till anmärkning men det varierar lite beroende på vilket område som har granskats. Myndigheten kan också välja att avstå från ingripande om bristen är ringa och om bristen har eller snabbt kan rättas till. Det är mycket få sådana beslut under 2013.

### 3 Huvudmän brister ofta i uppföljning och utveckling av undervisningen

Huvudmannen är den som driver en skola. Under 2013 fattade Skolinspektionen beslut för 58 kommunala huvudmän. Huvudmän brister ofta i uppföljning och utveckling av utbildningen, nära 9 av 10 kritiserades. Många kritiserades också för brister i arbetet med trygghet och studiero, ungefär 5 av 10 får kritik.

*Andel huvudmän utifrån typ kritik för de vanligaste bristerna, regelbunden tillsyn, Skolinspektionen 2013.*



#### Flest brister i uppföljning och utveckling av utbildningen

Det vanligaste området som nästan alla kommuner fick kritik på är uppföljning och utveckling av utbildningen, nära 9 av 10 kritiserades. Av de konstaterade bristerna gäller de allra flesta att huvudmannen inte planerar, följer upp och utvecklar verksamheterna systematiskt och omsätter resultaten i åtgärder. Vanligtvis gäller kritiken att det systematiska kvalitetsarbetet inte är inriktat



mot de mål som finns i skollagen och det kan också röra sig om brister i dokumentationen av kvalitetsarbetet. Drygt 8 av 10 huvudmän kritiserar för det systematiska kvalitetsarbetet.

### **Många brister i arbetet med trygghet och studiero**

Många brister också när det gäller arbetet med trygghet och studiero, nästan 5 av 10 kommuner fick kritik. Det är vanligtvis brister i arbetet med att förebygga kränkande behandling av elever som kritiserar. Ungefär 4 av 10 huvudmän får kritik för att de inte skyndsamt utreder kränkningar och vidtar åtgärder för att förhindra kränkande behandling.

### **Handläggningsrutinerna lever inte alltid upp till kraven**

Fler än 4 av 10 huvudmän har brister i sina handläggningsrutiner. Oftast gäller kritiken att de inte lever upp till kraven om mottagande i grund- och gymnasiesärskolan. Beslut om mottagande till grundsärskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning.

### **Brister inom undervisning och lärande vanligt**

4 av 10 huvudmän får också kritik på området undervisning och lärande. Den vanligaste bristen är att huvudmannens utbildningar inte är likvärdiga inom de olika skolformerna. Kritiken handlar ofta om att huvudmannen inte i tillräcklig grad i utbildningen tar hänsyn till barnen och elevernas behov samt uppväger skillnader i deras förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

### **Erbjudande av utbildning svagt område för kommunerna**

3 av 10 brister även i erbjudandet av utbildning som barn och elever har rätt till. Här ingår bland annat att huvudmannen ska följa upp att elevhälsan verkar förebyggande och främjande och stödjer elevernas utveckling mot målen. Det

kan också handla om att kommunen brister i att erbjuda modersmålsundervisning eller studiehandledning.

### **Olika typer av kritik**

Samtliga huvudmän som har granskats har fått kritik på något område. När Skolinspektionen uppmärksammar brister leder det nästan alltid till att huvudmannen får ett föreläggande. Föreläggande kan också förenas med vite, vilket skedde för 5 kommuner under 2013. Om bristen är mindre allvarlig kan huvudmannen istället tilldelas en anmärkning. Myndigheten kan också välja att avstå från ingripande om bristen är ringa och om brister har eller snabbt kan rättas till. Den största delen av de nämnda bristerna resulterade i ett föreläggande (98 procent) medan ett fåtal lett till anmärkning (2 procent).

På Skolinspektionens hemsida kan du ladda ner tabeller över beslut för tillsynade skolor: <http://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Regelbunden-tillsyn/Statistik-regelbunden-tillsyn/Regelbunden-tillsyn-2013/Tabeller-regelbunden-tillsyn-2013/>